

De Raad

Doel raadsinformatiebrief
Informeren door college

Betreft Raadsinformatiebrief Nieuwkomers

Datum

1. Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. We informeren u onder meer over financiering, opvang, leefgeld, huisvesting, status en start nieuwe cyclus Spreidingswet. U bent hierover geïnformeerd via de raadsinformatiebrief Nieuwkomers (RIB 25 014, d.d. 4 maart 2025) en via de raadsinformatiebrief 'Voortgang opvang vluchtelingen door COA aan de Lange Kleiweg Rijswijk' (RIB 25 010, d.d. 13 februari 2025).

2. Kern informatie

Financiering nieuwkomers

Doelgroep flexibele regeling

Het kabinet introduceert de Regeling tijdelijke bekostiging opvang en huisvesting gemeenten, ofwel de Doelgroep flexibele regeling (DFR), als nieuwe meerjarige financieringsstructuur voor opvang en huisvesting van nieuwkomers, waaronder asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden. Deze regeling biedt gemeenten flexibiliteit om opvangplekken te wisselen tussen doelgroepen met een vast normbedrag per opvangplek.

Omvat

De DFR fuseert bestaande financieringsstromen zoals de asielopvangvergoedingen, de bekostiging voor statushoudershuisvesting en de tijdelijke Oekraïne-opvangregeling. Dit centraliseert rijksuitkeringen voor asielzoekers, statushouders en ontheemden, met meerjarige zekerheid. De regeling gaat medio 2026 in.

Fase van besluitvorming

De regeling is inhoudelijk afgerond in afstemming met VNG en staat klaar voor invoering per 1 mei 2026, na kabinetsbesluit in de Verzamelbrief Oekraïne (november 2025).

Oekraïense ontheemden

Landelijk en lokaal beeld

Op 2 november 2025 stonden er landelijk ruim 130.000 Oekraïne ontheemden in de Basisregistratie Personen ingeschreven die vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Hiervan worden er zo'n 96.700 opgevangen in gemeentelijke opvanglocaties, die met een bezettingsgraad van 99,2% bijna aan het maximum van hun capaciteit zitten.

Er is geen nieuwe inspanningsverplichting aan gemeenten opgelegd. Voor de gemeente Rijswijk heeft dit dus geen gevolgen. De taakstelling opgenomen in het provinciaal opvangplan van februari 2024, voor Rijswijk bedraagt het realiseren van 186 opvangplekken. Daadwerkelijk vangen we 287 Oekraïense ontheemden op binnen de gemeentelijke opvang. We vangen hen met name op in hotels. Opvang in hotelkamers brengt beperkingen met zich mee, waaronder alleenstaanden die niet met vrienden of familie in de hotels verblijven en vaak niet bij anderen op één kamer kunnen worden

opgevangen. Door het landelijke tekort aan beschikbare plekken wordt regionaal samengewerkt om dit zogeheten 'snijverlies' terug te dringen, bijvoorbeeld door alleenstaande Oekraïners te verhuizen naar andere opvanglocaties in de regio en hen te vragen om anderen te vinden waarmee zij samen kunnen wonen. In het recent vastgestelde huishoudelijk reglement voor de Oekraïne opvang zijn regels opgenomen waarmee de gemeente meer mogelijkheden krijgt om de beschikbare plekken zo optimaal mogelijk in te zetten. Naast de Oekraïners die in de gemeentelijke opvanglocaties (GOO) verblijven, worden ook zo'n 130 Oekraïense ontheemden bij particulieren in Rijswijk opgevangen.

Opvang en bekostiging

De opvangplekken in Rijswijk zijn verdeeld over 2 hotels en 3 eengezinswoningen, met respectievelijk 252, 22 en 18 bedden. De plekken in de hotels zijn relatief dure plekken. Het huidige normbedrag bedraagt € 44 per dag. Rijswijk declareert bij het Rijk alle kosten die voor de opvang én ondersteuning van Oekraïners worden gemaakt na afloop van het kalenderjaar op basis van de werkelijke kosten. Hiervoor hebben wij alles vergoed verkregen. Ook voor dit jaar verwachten we dat alle kosten die gemaakt worden ten behoeve van de opvang vergoed worden.

Afbouw opvang hotel

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 vangen we hen op in noodopvang locaties, namelijk in twee hotels in de gemeente Rijswijk. Deze vorm van noodopvang duurt inmiddels bijna 4 jaar. We zetten in op afbouw van deze vorm van opvang en gaan over naar een meer zelfredzame vorm van opvang. De overeenkomsten met de hotels worden elke keer met een periode van 3 maanden verlengd. We verwachten dat voor april 2026 een deel in de behoefte aan alternatieve en goedkopere opvang kan worden voorzien, waardoor opvang in de hotels kan worden afgeschaald.

Tijdelijke woningen

In Te Werve-Oost worden woningen tijdelijk beschikbaar gesteld voor gemeentelijke opvang van ontheemde Oekraïners. Momenteel zijn er 3 eengezinswoningen en 4 portiekwoningen beschikbaar gesteld. In de eengezinswoningen worden 15 personen opgevangen en de appartementen moeten nog bewoond gaan worden. Hier kunnen tussen de drie en vijf personen per appartement worden opgevangen.

Novum

Vanaf maart 2026 gaan ongeveer 20 Oekraïners van de gemeentelijke opvang in het hotel verhuizen naar opvang in Novum aan de Borderwijkstraat. Per augustus zullen ongeveer nog eens 80 Oekraïners naar Novum verhuizen. Dit complex blijft tot einde looptijd Regeling Tijdelijke Bescherming (RTB), vooralsnog maart 2027, dienen als gemeentelijke opvang.

Leefgeld

Per 1 oktober 2025 is de regeling voor leefgeld en opvang voor ontheemden uit Oekraïne gewijzigd: vluchtelingen met voldoende eigen inkomen betalen een verhoogde eigen bijdrage. Zij betalen een bedrag van € 244,22 p.p. per maand voor gas, water, elektriciteit en beheer en een bedrag van € 252,18 voor catering. Ook gelden er nieuwe regels waarbij ervan uit gegaan wordt dat een Oekraïner die werkt na aftrek van de eigen bijdrage minimaal een inkomen overhoudt dat op 115% ligt van de voor hen geldende norm. De bijdrage voor catering betaalt men alleen indien er geen eigen voorziening is voor bereiding van voedsel, zoals in de hotels. Voor Novum en de overige woningen wordt deze bijdrage niet meer in rekening gebracht.

De inkomsten uit de eigen bijdrage worden verrekend met de vergoeding van het Rijk en hebben hierdoor voor de gemeente geen financiële gevolgen. De uitvoeringskosten worden door de declaratie op basis van de werkelijke kosten bij het Rijk in rekening gebracht.

Derdelanders en wijziging statuscode

Het gaat hierbij om mensen die niet de Oekraïense nationaliteit hebben, maar met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne verbleven ten tijde van het uitbreken van de oorlog. Het Hof heeft uitgesproken dat een EU-lidstaat de bescherming van derdelanders die geen permanent verblijf in Oekraïne hadden mag beëindigen. Op 23 april 2025 deed de Raad van State uitspraak na het arrest van het Hof, daarin wordt bevestigd dat de bescherming van deze derdelanders is geëindigd op 4 maart 2024. Hierdoor hebben zij geen recht meer op opvang en voorzieningen.

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) maakt bekend voor welke personen het recht op opvang niet meer van toepassing is. Dit heeft helaas veel vertraging opgelopen. Binnen de gemeentelijke opvang van Rijswijk verblijven er momenteel geen personen voor wie dit van toepassing is.

Asielopvang

Spreadingswet en noodopvang Rijswijk

Uw raad heeft in haar vergadering van 24 september 2024 in het kader van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, in de volksmond de Spreadingswet, het raadsvoorstel aangenomen dat ziet op het besluit om akkoord te gaan met het doen van een voorlopig bod aan de regionale tafel voor het onderbrengen van maximaal 350 asielzoekers voor 2 jaren in Rijswijk. Momenteel worden deze asielzoekers opgevangen in de noodopvang locatie aan de Lange Kleiweg in Rijswijk. Deze locatie is geopend in mei 2025 en zal gezien het besluit geopend blijven tot mei 2027.

De Spreadingswet gaat haar nieuwe 2-jaarlijkse cyclus in. Hiermee volgt er voor de provincie Zuid-Holland een nieuwe taakstelling. Hoe we met deze taakstelling als regio omgaan wordt opgenomen in een Regionaal opvangplan, dat vervolgens wordt opgenomen in het nieuwe provinciaal opvangplan. Deze wordt aangeboden aan de provincie. Voor de zomer volgt een startnotitie aan uw raad over deze nieuwe taakstelling en de opgave die Rijswijk heeft te volbrengen. Een afschrift van het regionaal opvangplan wordt aan u toegezonden.

Statushouders

Opvang en huisvesting

De gemeente voldoet aan haar taakstelling huisvesting statushouders voor 2025. Waar we begin 2025 startten met een aanzienlijke achterstand, onder andere door vertraging bij de oplevering van Novum en de sluiting van Hof van Elsenburg. Deze achterstand hebben we gedurende het jaar ingelopen. De gemeente Rijswijk bevond zich eind vorig jaar op trede 2B de van de bestuurlijke interventieladder van de Provincie Zuid-Holland. Dit werd beoordeeld op 1 juli 2025 met als gevolg 'ambtelijk afspraken maken met termijn'. Nu we aan de taakstelling hebben voldaan, is hiermee het provinciaal toezicht komen te vervallen.

Taakstelling

Rond de zomer bood een COA-stimuleringsregeling uitkomst. Statushouders worden tijdelijk opgevangen in Rijswijk tot hun woning aan onder andere de Bordewijkstraat, Novum, gereed is. Dit borgde doorstroom en inlopen van de huisvestingsachterstand. Door samenwerking met de gemeente Pijnacker-Nootdorp is ook een uitruil gerealiseerd, waardoor het woningaanbod aansluit bij de situatie van de statushouders. Ook woningbouwcorporaties hebben hier een bijdrage in geleverd door passende huisvesting aan te bieden zoals afgesproken. Mede dankzij deze gezamenlijke inzet is de taakstelling voor 2025 volledig behaald. Voor het eerste halfjaar van 2026 is de taakstelling voor Rijswijk het huisvesten van 50 statushouders. Hiervoor worden momenteel plannen uitgewerkt.

Inburgering

Naar aanleiding van de evaluatie die in 2024 op het lokale inburgeringsbeleid is uitgevoerd is dit beleid in 2025 herzien. Er is daarbij de keuze gemaakt om van inburgering een integrale aanpak te maken van het leren van de taal en het meedoen naar vermogen onder regie van de consulent inburgering. Momenteel wordt dit samen met het Werkgeversservicepunt (WSP) en Inburgering vormgegeven. Naar aanleiding van de aanbesteding taalroutes nemen wij zowel het taaldeel voor de B1 als de Z-route met ingang van 1 januari 2026 af bij Taalschool Rijswijk.

In 2026 gaan wij starten met een onderzoek over hoe wij in de toekomst de maatschappelijke begeleiding van statushouders willen gaan inrichten. Het jaar 2026 wordt daarom als overgangsjaar gezien. Wij hebben Stichting Welzijn Rijswijk daarom bereid gevonden om de huidige dienstverlening voor in ieder geval 1 jaar voort te zetten. Wij zullen u in 2026 verder informeren over de voortgang van inburgering.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Wij verwachten dat er dit jaar meer duidelijkheid komt over de uitwerking van de nieuwe kabinetsplannen en de termijn waarop deze worden geëffectueerd. Wij houden u met de raadsinformatiebrieven nieuwkomers op de hoogte van de relevante ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders, de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

Bijlage(n):
Geen